



staatsbosbeheer

Staatsbosbeheer Flevoland



Staatsbosbeheer zet zich in voor het beschermen en ontwikkelen van het kenmerkende groene erfgoed van Nederland. Wij zijn er op gericht dat huidige en toekomstige generaties de vele belangrijke waarden van natuur kunnen beleven, in balans met het duurzaam benutten van onze gebieden met de samenleving.

Staatsbosbeheer is een zelfstandig bestuursorgaan van de Rijksoverheid en draagt aan de hand van het Ondernemingsplan 2020-2025, samen met partnerorganisaties, overheden en vrijwilligers, bij aan een toekomstbestendig Nederland. Vanuit onze missie waarin wij uitgaan van een duurzame balans van beschermen, beleven en benutten.

Staatsbosbeheer heeft daarbij vijf landelijke prioriteiten:

- We verbeteren de beheerconditie van onze terreinen en versterken de biodiversiteit en de veerkracht van ecosystemen met nadruk op Natura 2000 gebieden
- We dragen bij aan het Klimaatakkoord met de aanleg van nieuw bos en het klimaatbestendig maken van bestaand bos. Van de 5.000 hectare bosuitbreiding in 2030 is in 2025 zo'n 2.500 hectare gerealiseerd. In die periode vernatten we eenzelfde oppervlakte aan veengebieden
- We vergroten de maatschappelijke participatie bij het terreinbeheer voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en vrijwilligers. We hebben speciale aandacht voor jeugd, kwetsbare burgers en taakgestraften
- We laten meer mensen onze topnatuur beleven met de focus op (grotere, aaneengesloten) Nationale Parken en meer groen rond de steden

- We dragen bij aan een circulaire samenleving: aan de energietransitie, met klimaatslim bosbeheer, hoogwaardige toepassing van natuurlijke grondstoffen en aandacht voor natuurinclusieve landbouw

Het formele kader voor ons werk bestaat onder andere uit nationale en internationale wet- en regelgeving en vloeit o.a. voort uit de Wet Verzelfstandiging Staatsbosbeheer, Natura 2000 (Vogel- en Habitatrichtlijn) en de Wet natuurbescherming inclusief de rode lijsten. Ook de voorwaarden van het Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL) en de FSC®-certificering zijn belangrijke uitgangspunten.

Uitgelicht - Gezamenlijke groene visie
Met een gezamenlijke visie op de natuurinclusieve toekomst van Flevoland werken we met Natuurmonumenten en Flevo-Landschap aan de integratie van natuur met andere grote maatschappelijke opgaven zoals klimaat, landbouw, woningbouw en energietransitie.

Onze gebieden zijn doorgaans onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland. Gerichte inzet van de grondportefeuille draagt bij aan robuustere gebieden die weerbaarder zijn tegen invloeden van buitenaf en aan meer integraal beheer.

Flevoland

Staatsbosbeheer is eigenaar van ruim 25.000 ha, waarvan 5.800 hectare in erfpacht is uitgegeven aan Flevolandschap en Natuurmonumenten. We beheren zelf in Flevoland 19.239 hectare bos en andere natuur. Dat is maar liefst 13,6% van het landoppervlak van Flevoland! Om al die hectares te beheren zijn, onder leiding van Hoofd Staatsbosbeheer Flevoland Wout Neutel, circa 62 boswachters en andere collega's werkzaam in de provincie.

Staatsbosbeheer viert in 2024 haar 125-jarige verjaardag. Ook in Flevoland is Staatsbosbeheer al lang actief. Al bij het ontwerp van de polders hebben medewerkers meegedacht en de eerste gronden zijn in 1972 overgedragen door de Rijksdienst voor IJsselmeerpolders aan Staatsbosbeheer.

Uitgelicht - Hoe denken Flevolandse over bos en natuur?

Staatsbosbeheer speelt bij het beheer van de bossen en natuurterreinen in Flevoland in op wensen uit – en ontwikkelingen in de samenleving. We hebben daarom aan het onafhankelijke en representatieve Flevopanel een aantal vragen voorgelegd over ons beheer en over de gewenste toestand van onze terreinen. En wat blijkt? Men is zeer betrokken, in het algemeen tevreden en zelfs trots op bos en natuur in onze gebieden. Samengevat is de boodschap aan ons: blijf vooral beheren ten behoeve van afwisseling, recreatieve toegankelijkheid en veiligheid. Laat beheren aan de beheerder over en geef ruimte aan spontane ontwikkeling. Het bos is geen park en mag er 'rommelig' uitzien en houtoogst en –verkoop moeten kunnen als de inkomsten weer naar het beheer terugvloeien.

Natuur en biodiversiteit

De natuur in Flevoland heeft zich in meer dan een halve eeuw snel en verrassend ontwikkeld. De kolonisatie door plant- en diersoorten is nog in volle gang. Ecosystemen in bossen en moerassen ontwikkelen zich naar volwassenheid en herbergen steeds meer voor Nederland minder algemene en zeldzame soorten.

- We beheren ruim 19.200 hectare voornamelijk bestaande uit bossen, halfopen landschap en moerasgebieden
- 2 Natura2000-gebieden: Oostvaardersplassen en

Veluwerandmeren

- Oostvaardersplassen maakt deel uit van het Nationaal Park Nieuw Land samen met Lepelaarplassen, Markerwadden en Markermeer
- Onze Genenbank waar op verschillende locaties in Flevoland zaad en stekken van oer-Nederlandse bomen en struiken worden voortgebracht levert op bijzondere wijze landelijk een bijdrage aan de biodiversiteit

Natuur(herstel)projecten

We voeren in onze terreinen enkele tientallen projecten uit om deze klimaatbestendiger te maken, de biodiversiteit te verbeteren en de natuurcondities duurzamer te maken. We richten ons daarbij op kwaliteit en kwantiteit van water en bodem en daarmee op de kwaliteit van leefgebieden.

Uitdaging - Vitaliteit bos

Essentaksterfte is een agressieve schimmelziekte die essenbomen aantast. Helaas herstellen de bomen niet van deze ziekte. Maar liefst 43% van de essen bij Staatsbosbeheer staan in Flevoland, bij elkaar ruim 2.100 hectare, dus de gevolgen zijn, zoals inmiddels wel bekend, enorm in deze provincie. Inmiddels is 929 hectare, zo'n 44% van het areaal vervangen door een menging van nieuwe boomsoorten. De kosten voor kap en herplant kunnen voor een groot deel betaald worden van de bijdrage die Staatsbosbeheer van Shell heeft gekregen en vanuit een POP3-subsidie. De fijnspaar wordt als gevolg van de droogte minder vitaal met als gevolg aantasting en vervolgens afsterven door het plaaginsect letterzetter. Het betreft circa 65% van het areaal spaar in Flevoland, zo'n 335 hectare. Gevolg is ook minder inkomsten uit houtoogst in de komende decennia waardoor we in de problemen komen met het reguliere beheer van onze gebieden.

Maatschappelijke samenwerking

Staatsbosbeheer hecht veel waarde aan een brede verankering in de samenleving en werkt daarom samen met uiteenlopende organisaties, overheden en het bedrijfsleven.

- Onze Maatschappelijke Adviesraad Flevoland waarin belangrijke sectoren van de Flevolandse samenleving zijn vertegenwoordigd adviseert het Hoofd Staatsbosbeheer Flevoland over onze koers en actuele issues
- 361 vrijwilligers ondersteunen ons werk op het gebied van beheer, educatie en monitoring
- Via samenwerkingen op het gebied van zorg en arbeid bieden wij mensen met afstand tot de arbeidsmarkt een gezonde werkomgeving vrij van negatieve prikkels

voor herstel, integratie en perspectief samen Stichting Politieveteraan

- 3 sociale arrangementen met instellingen voor dagbesteding
- 760 taakgestraften ingezet
- Samenwerkingsovereenkomst met Aeres Hogeschool
- Op 2 locaties totaal 18 nieuwe collega's via Binnenwerk in het kader van de Banenafpraak van de Rijksoverheid, de derde locatie staat in de startblokken

Uitgelicht - Stadsbos

De stad Almere ontwikkelt zich in een hoog tempo rondom het Almeerderhout van Staatsbosbeheer. Het bos staat voor grote uitdagingen als gevolg van de bosontwikkeling en de veranderende wensen van de bosbezoeker. Gemeente Almere en Staatsbosbeheer werken daarom op basis van een gezamenlijk ontwikkelplan de komende 15 jaar aan de doorontwikkeling van het Almeerderhout als 'Stadsbos van de toekomst'.

Duurzaamheid en circulaire economie

- Staatsbosbeheer is in Nederland een grote producent van natuurlijke, zichzelf vernieuwende grondstoffen zoals hout en levert daarmee een bijdrage aan de circulaire economie. Het bos in Flevoland is zeer productief vanwege de goede groeiplaatsen, in de afgelopen 8 jaar goed voor een gemiddelde houtoogst van ruim 67.000 m³ per jaar. Door calamiteiten is het gemiddelde van de afgelopen 3 jaar afgenomen tot ruim 46.000 m³
- Natuurontwikkeling die mogelijk is door verkoop van vrijkomende zand en klei
- Ruimte voor energie uit zon en wind binnen ecologische randvoorwaarden
- Verkleinen eigen ecologische voetafdruk met zonnepanelen, klimaatneutraal beheergebouw Oostvaardersplassen en aanpassingen machine- en wagenpark

Groene steden en dorpen

Het programma Groene Metropool van Staatsbosbeheer beoogt groen in en om steden en natuur in het buitengebied te verbinden tot één groen netwerk. Natuur tot aan de voordeur. Een groenere leefomgeving draagt bij aan gezondheid, biodiversiteit, het voorkomen van hittestress, het conserveren van water, luchtkwaliteit en bevordert een goed vestigingsklimaat. Vanuit dit gedachtegoed zetten we ons in voor verdere vergroening van woongebieden, kwaliteitsverbetering, een structurele borging van beheer en groen dat meegroeit met ontwikkeling van nieuwe woongebieden zoals Warande, Pampus en bij Dronten.



Uitdaging - bosverjonging & faunaschade

Er ligt in Flevoland een grote opgave voor bosverjonging. De eerste generatie populieren begint op zijn eind te raken en wordt vervangen. Daarnaast slaat de essentaksterfte enorm toe. Met een nieuwe generatie gemend bos investeren we miljoenen euro's in de toekomst, een investering die voor lange tijd veiliggesteld moet worden. De wilddruk is echter groot, populatiebeheer van het aanwezige wild is dus noodzakelijk aangezien het wild de jonge boompjes beschadigt.

Uitdaging - invasieve exoten

Invasieve uitheemse plantensoorten zoals de reuzenberenklauw, Japanse duizendknoop, watercrassula en dijkviltbraam vormen een toenemend probleem voor de biodiversiteit. Bestrijding is noodzakelijk maar wordt door regulier beheerbudget niet gedekt.

Recreatie

Flevoland heeft een enorme potentie voor de gastvrijheidseconomie, vergelijkbaar met traditionele bestemmingen als de kust, de Veluwe en Drenthe. De natuurgebieden van Staatsbosbeheer bieden tal van mogelijkheden voor recreatie en beleving. De nadruk ligt op wandelen en fietsen met aansluiting op regionale netwerken. We werken samen met verschillende organisaties op het gebied van ATB- en paardensport voor onderhoud van voorzieningen voor deze recreatievormen. Daarnaast bieden we verblijfsrecreatie, een uitgebreid excursieprogramma en een groot aantal evenementen voor uiteenlopende doelgroepen aan, altijd in balans met onze natuurdoelstellingen.

- 2 bezoekerscentra: Buitencentrum Oostvaardersplassen en Buitencentrum Almeerderhout; intensieve samenwerking met Stad en Natuur in Natuurbelevingscentrum de Oostvaarders aan de Almeerse kant van de Oostvaardersplassen

- 3 kampeerterrinen
 - Jaarlijkse evenementen: o.a. Doe- en Kijkdag Almeerderhout, Noordoostpolder Buitendag Kuinderbos, Mudmasters Biddinghuizen, Wijland Dronten, Vogelfestival Oostvaardersplassen, mindfulnessfestival LOF Oostvaardersplassen Almere, Boomfeestdag, Natuurwerkdag, World Wetland Day
 - 262 km fietspaden, 255 km gemarkeerde wandelroutes, 147 km MTB routes, 124 km gemarkeerde ruiterspaden
- Een kleine greep uit de andere recreatie-voorzieningen: 299 informatiepanelen, 118 bruggen, 51 uitzicht- en observatiepunten, 956 hectare hondenlosloopgebied, 11 hectare parkeerterreinen, 15 hectare strand en 356 (picknick)banken

Uitdaging - financiering recreatievoorzieningen
Een goede recreatieve infrastructuur is randvoorwaardelijk voor de gastvrijheidseconomie. Wij zien dit als een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Zowel aanleg als onderhoud is in Flevoland onvoldoende structureel verankerd. Het aanbod van recreatievoorzieningen bij Staatsbosbeheer in Flevoland is groot. Basisfaciliteiten zijn wandel- en fietspaden, bruggen en parkeerplaatsen. De overige zaken zijn Plusfaciliteiten. Voor onderhoud hiervan proberen we slimme samenwerkingen aan te gaan, bijvoorbeeld met MTB-clubs. Echter, de SNL-subsidie die Staatsbosbeheer krijgt voor het recreatiebeheer is niet voldoende om zelfs de basisfaciliteiten (exclusief vervangingsvraag) te beheren. Er is structureel een substantieel jaarlijks tekort. Staatsbosbeheer wil hier slimme oplossingen voor vinden, samen met overheden en bedrijfsleven.

Jeugd

Buiten zijn en spelen hebben een positieve invloed op de ontwikkeling van kinderen. We bieden daarvoor graag de mogelijkheden.

- 3 speelbossen: Zuiderzee in Almere, Zevensprong in Zeewolde en Belevenissenbos in Lelystad
- 1 klimbos: Funforest in Almere i.s.m. ondernemer
- Diverse routes en activiteiten vanuit de Buitencentra, zoals kinderfeestjes en kabouterpaden en elfendeurtjes-route
- 11.433 kinderen deden in 2021 mee aan een natuur-

educatieactiviteit

- 194 kinderen deden mee aan publieksactiviteiten voor gezinnen

Landbouw

Landbouw en natuur hebben een aantal gedeelde belangen. We dragen bij aan nieuwe vormen van landbouw waarin beide functies tot hun recht komen.

- 1 overeenkomst met biologisch boerenbedrijf naast het Kuinderbos in de Noordoostpolder voor natuurinclusieve landbouw, in 2021 beloond met de publieksprijs bij de verkiezing van 'Beste Graslandboer van Nederland'
- Op diverse plaatsen samenwerking met agrarische samenwerkingsverbanden zoals de coöperatie in het Rivierduingebied en het Flevolands Agrarisch Collectief, daarnaast werken we samen in nieuwe vormen van landbouw zoals stadslandbouw en voedselbos in de Eemvallei

Cultuurhistorie

Het ondergrondse landschap van Flevoland is buitengewoon gevarieerd. Hogere delen in oude rivierdelta's van bijvoorbeeld de Eem en de IJssel waren al sinds de steentijd bewoonde plekken en ook de meer recente historie van met name de scheepvaart en de inpoldering heeft veel sporen achtergelaten. Staatsbosbeheer besteedt hier in de terreinen veel aandacht aan. Land art is een bijzondere kunstvorm die met name in Flevoland, ook in gebied van Staatsbosbeheer, veel ruimte heeft gekregen.

Handhaving/veiligheid

We hechten veel waarde aan de veiligheid in onze terreinen en werken samen met o.a. politie, Omgevingsdienst en toezichthouders. Mede dankzij financiering vanuit het Subsidiestelsel Natuur en Landschapsbeheer is deze inzet van onze BOA's verder geprofessionaliseerd en geïntensiveerd. Wij worden steeds vaker geconfronteerd met o.a. afvaldumpingen, vandalisme, hennepplantages en mannenprostitutie.

Voor nieuws, zie:

- boswachtersblog.nl/flevoland/
- boswachtersblog.nl/oostvaardersplassen/